

60 LET ZÁKONÍKU PRÁCE

POCTA JARMILE PAVLÁTOVÉ

Miroslav Hromada (ed.)

60 LET ZÁKONÍKU PRÁCE

POCTA JARMILE PAVLÁTOVÉ

60 LET ZÁKONÍKU PRÁCE

POCTA JARMILE PAVLÁTOVÉ

Miroslav Hromada (ed.)

Plzeň 2025

**FAKULTA PRÁVNICKÁ
ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY
V PLZNI**

60 LET ZÁKONÍKU PRÁCE – POCTA JARMILE PAVLÁTOVÉ

Editor: Mgr. Miroslav Hromada, Ph.D.

Recenzenti:

JUDr. Pavel Malý

doc. JUDr. Jakub Morávek, Ph.D.

Typografická úprava: Jakub Pokorný

Vydala:

Západočeská univerzita v Plzni, Univerzitní 2732/8, 301 00 Plzeň

První vydání, 271 stran

Plzeň 2025

Za obsahovou stránku odpovídají autoři příspěvků.

ISBN 978-80-261-1269-3

DOI <https://doi.org/10.24132/ZCU.2025.12693>

© Západočeská univerzita v Plzni, 2025

ÚVODEM

Nápad vytvořit nyní předkládaný sborník vznikl ve slunném podzimním dni roku 2023 v zámku v Třešti. Před zahájením každoroční konference České společnosti pro pracovní právo a právo sociálního zabezpečení se sešla skupina lidí, aby společně s paní docentkou Jarmilou Pavlátovou oslavili její devadesáté narozeniny. Nezůstalo pouze u blahopřání, neboť na počest paní docentky si přítomní připravily příspěvky zaměřené na vývoj jednotlivých institutů pracovního práva a práva sociálního zabezpečení, nebo naopak na představení nejnovějších vývojových tendencí v těchto oblastech. Protože šlo o velmi různorodou skupinu napříč celou pracovněprávní oblastí, podnítilo její společné naladění diskusi nad mnoha navzájem provázanými tématy. Bylo krásné sledovat, jak sdílení informací a myšlenek vedlo k uvědomění si mnoha souvislostí a k pochopení, jaké důvody a příčiny vedly až k dnešnímu stavu legislativy, právní praxe a doktríny.

Ústřední postavou v tomto příjemném odpoledni byla pochopitelně Jarmila Pavlátová, která vzpomínala na svoji práci a kolegy v komisi připravující nový zákoník práce, který byl nakonec v roce 1965 přijat. Mnoho jejích vzpomínek odkrývaly neuvěřitelné paradoxy, které tehdy legislativní proces provázely. Tak například, že přijetí zákoníku práce nepřál strach vládnoucí garnitury z přílišného uvolnění pracovní síly skrz možnost zaměstnance vypovědět pracovní poměr. A že to byly naopak dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr, které si vyžádala nutnost praxe, a jejichž včlenění do připravovaného návrhu pak usnadnilo jeho přijetí jako celku.

Jarmilino vyprávění, jak ve stejný den chvátala z obhajoby své habilitační práce do Národního shromáždění, aby mohla sledovat hlasování o novém zákoníku práce, ve mně dodnes zanechalo pocit napětí. Je proto příznačné, že sborník, jehož podnětem jsou vzpomínky a osobní postřehy Jarmily Pavlátové, a který se věnuje mnoha historickým souvislostem a novým vizím pracovního práva a práva sociálního zabezpečení, vychází právě v předvečer významného výročí přijetí zákoníku práce. Jako autoři jím chceme vzdát poctu dílu Jarmily Pavlátové, které je s tímto zákoníkem trvale spojeno, a popřát jí pevné zdraví a mnoho osobního štěstí.

za kolektiv autorů Miroslav Hromada

OBSAH

Michal Blažek, Petr Machálek Příběh kolektivní smlouvy	1
Miroslav Hromada Převedení na jinou práci a nucená práce	21
Hana Jandová Náhrada za bolest a za ztížení společenského uplatnění v proměnách času	36
Jana Komendová Dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr – nástroj flexibility v pracovněprávních vztazích nebo cesta k nelegální práci?	61
Viktor Križan Právní úprava pracovního času na území Slovenska – minulost, přítomnost a budoucnost	73
Miloš Lacko Prístupy k určovaniu veku odchodu do dôchodku (od roku 1964)	107
Miriám Laclavíková, Andrea Olšovská Okamžité skončenie pracovného pomeru (právo-historický pohľad na premeny inštitútu od druhej polovice 19. storočia do súčasnosti)	133
Markéta Dittrich Neklová Historický vývoj jednostranného skončení pracovního poměru na našem území	196
Eva Šimečková (Ne)pravdivost oznámení o protiprávním jednání	213

Renata Špatenková

Čtyřdenní pracovní týden: inovace rozvržení pracovní doby

21. století – minulost, současnost a budoucnost délky

pracovního týdne 231

Martin Štefko

Otcovská dovolená 255